

**ՀԱՅՔ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՇՈՒՄԸ, ՆՊԱՏԱԿԸ ՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ**

ՀԱՅՔ հաստատության կոչումն ու նպատակը կայանում է հայ ազգային գոյատևման և զարգացման համար ամենակենսական նշանակություն ունեցող գաղափարները, կարիքներն ու խնդիրները ըմբռնելու, վերլուծելու և դրա հիման վրա տարբեր բնագավառների ազգային ամենաբարենպաստ քաղաքականությունն առաջարկելու մեջ:

ՀԱՅՔ հաստատությունը, իր սկզբունքի համաձայն, ազգային խնդիրներին մոտենում է գիտական օբյեկտիվությամբ և համահայկական չափանիշով ու հեռանկարով ու բացարձակապես զերծ է որևէ հատվածական շահագրգռությունից և կամ ազդեցությունից:

ՀԱՅՔ հաստատության գործունեության հիմնական մասը կազմում է՝

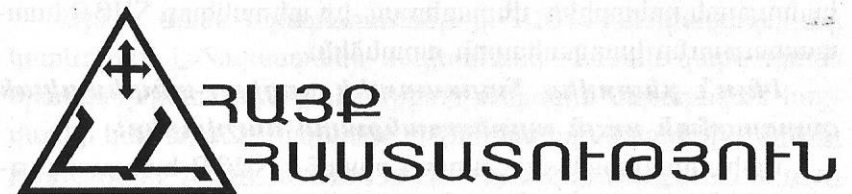
ա) Հայ ազգային ամենակենսական գաղափարների և խնդիրների բարձրացման, հստակեցման և դրանց գործնական լուծման համար գիտահետազոտական ծրագրային աշխատանքների կատարումը՝ գործակցելով համապատասխան գիտահետազոտական հաստատությունների և անհատների հետ:

բ) Այդ աշխատանքների արդյունքները հայության տարբեր հատվածներին, շրջանակներին ու խավերին մատչելի դարձնելը տարբեր մակարդակներով և ձևերով:

ՀԱՅՔ հաստատությունը հիմնադրված է և ղեկավարվում է և կամ աջակցություն գտնում հայության ճակատագրով մտահոգ և կյանքի այլազան բնագավառներում էական փորձառությամբ, տարբեր վայրերում ապրող անձանց կողմից: Նրանք ՀԱՅՔ հաստատությանը օգնում են միայն այն գիտակցությամբ, որ հայ իրականության մեջ նման հաստատության գործունեությունը վաղուց ի վեր կենսական անրաժեշտություն է:

ՀԱՅՔ հաստատությունը որևէ ձևով չի կապված, ազդված ու առավել ևս չի ղեկավարվում որևէ քաղաքական, պետական կամ նման այլ կազմակերպության կողմից:

ՀԱՅՔ հաստատությունը ազգային շահերին հետևող, գիտահետազոտական - ծրագրային բնույթի գործունեությամբ, ոչ շահութաբեր, լրիվ անկախ ընկերություն է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ – ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ

ՀԱՇՎԱՐԿ

(համառոտ տարբերակ)

ՀԱՅՔ հաստատությունը ազգային խնդիրներին, իր սկզբունքի համաձայն, միշտ ջանացել է մոտենալ գիտական օբյեկտիվությամբ և համահայկական չափանիշով ու հեռանկարով: Միաժամանակ, այդ խնդիրների կատարման գործընթացի ծրագրման համար, ՀԱՅՔ հաստատությունը ձգտել է դրանք դիտել փոխկապվածության ընդհանրության և մեկ ամբողջության մեջ: (Այդ արտահայտված է իր մշակած փաստը հիմնական ծրագրերում): Այս առումով ՀԱՅՔ հաստատությունը Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման խնդիրը դիտում է որպես հայ ազգային սոցիալ-տնտեսական քաղաքականության խնդիր, ինչպես վերջինս՝ հայ ազգային (ներքին) քաղաքականության դոկտրինի բաղկացուցիչ մաս:

Այդուհանդերձ, քանի որ սույն պարագային խոսքը վերաբերում է Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման այլընտրանքային հաշվարկին, ապա հայ ազգային սոցիալ-տնտեսական քաղաքականության ու հայ ազգային (ներքին) քաղաքա-

կանության դոկտրինի վերաբերյալ իր փեսակերը ՆԱՅԶ հասարակությունը կարգադրողի առանձին:

Ինչո՞ւ ընտրվեց Նայասարանի սոցիալ-փնտեսական զարգացման սույն այլընտրանքային հաշվարկը:

Նախ, որովհետև այդ նյութը բխում է ՆԱՅԶ հասարակության թիվ 9 ծրագրից՝ («Նայասարանի հետ սփյուռքահայության և նրա միջոցով նաև փարբեր երկրների գործարար, մասնագիտական և գիտա-փոխադրողական գործակցությունը»): Երկրորդ՝ սույն այլընտրանքային հաշվարկն ընդունվեց այն նկատառումով, որ Նայասարանի Նանրապետության անցյալ ավելի քան փաստ փարինների ընթացքում, ինչպես նաև հայության ավելի լայն իրականությունում, ազգային նպատակների կենսագործման չափերը, ժամկետները և դրա համար անհրաժեշտ միջոցները և նախապայմանները չեն հստակեցվել կամ, լավագույն դեպքում, աղուր կերպով են նշվել փոխյալ նպատակների իրագործման ծրագրերում: Այս հանգամանքը, ըստ երևույթին, խիստ դժվարացնում կամ նույնիսկ անկարելի է դարձնում ազգային փոխյալ խնդրի կարարման արդյունքը ընթացքում հստակ և ժամանակին նկատելը, գնահատելը և հնարավոր շեղումների պարագային ըստ այնմ ուղղելը: Եվ ամենակարևորը, որ այդ պարճառով դժվարանում է աննախադասելի անկումային ընթացքներից և հիասթափեցնող ու բարոյագրկող վիճակներից խուսափելը: Մի հանգամանք, որն արդեն քանիերորդ փարին է, որ մեր ազգն ու երկիրը դիմագրավում են:

Այս առումով անհրաժեշտ է, որ Նայասարանի սոցիալ-փնտեսական զարգացման ժամկետներն ու չափերը, դրանց իրագործման համար անհրաժեշտ նախադրյալներն ու միջոցները, ինչպես նաև այդ բոլորի ապահովման գործնական ծրագրերը և սրուզման, գնահատման ու հաշվարկության մեխանիզմները սկզբից ևեթ պարզվեն, հստակեցվեն և մարտչելի ձևով ներկայացվեն կարարողներին, շահագրգիռ այլ կողմերին և, հարկապես, ժողովրդին:

Այս և նման նկատառումներով ՆԱՅԶ հասարակությունը կարևորում է Նայասարանի սոցիալ-փնտեսական զարգացման ծրագրավորման այնպիսի՝ այլընտրանքային մեթոդական հաշվարկի կարարումը, որը նախ բխի հետևյալ սկզբունքից՝ ***ձգարել իրագործել ազգի համար այն, ինչ անհրաժեշտ է, ա՛յլ ոչ թե միայն այն, ինչ թվում է՝ կարելի է:*** Երկրորդ, բացի Նայասարանի սոցիալ-փնտեսական գերխնդրի հաջող կարարմանը նպաստելը, դրական նշանակություն ունենա նաև ***հայության քաղաքական մշակույթի զարգացման, ազգային-քաղաքական գիտակցության բարձրացման և հայության բոլոր հարվածների կողմից «Նայասարան — Սփյուռք» փոխհարարերությունների դերի կարևորության՝ ավելի զաղափարական, ավելի հստակ ու ավելի կիրառական ընթերնման համար: Մի նախապայման, որն անհրաժեշտ է նաև ազգային այլ կենսական բնագավառներում առավել հաջողության համար:***

Այլընտրանքային հաշվարկ.

Ստորև բերված Նայասարանի սոցիալ-փնտեսական զարգացման ծրագրավորման այլընտրանքային մեթոդական համառոտ հաշվարկը, որը նախադասված էր ընթացքում մանրամասնել, հետագա մշակման ենթարկել ու ամբողջացնել, ներկայացվում է արդեն իսկ որոշ ճշգրտումներով և լրացումներով:

Նշենք նաև, որ եթե որևէ որոշակի փրամաբանությամբ հաշվարկում ներկայացված որևէ թիվ փոխվի, ***որը կանխադասված է***, բնականաբար, կփոխվեն նաև մնացած թվերը և դրանց արարահայրած պայմանները:

Տվյալ այլընտրանքային մեթոդական հաշվարկում նպարակային ծրագրի յեիրագործման ժամկետ է որոշումված 5 փարին, որը 2003 թվականի հունվարի 1-ից սկսելու դեպքում կավարարվի 2007 թվականի դեկտեմբեր-

ըի 25-ին, իսկ որպես կատարման թիրախ ընդունված են հետևյալ սահմանազմերը.

- Հայաստանից տնտեսական անբավարարության պատճառով արտագաղթի լրիվ դադարեցում ու այդ պատճառով արտագաղթածների առնվազն 50%-ի վերադարձ Հայաստան.
- Հայաստանի աշխարութի առնվազն 90%-ի զբաղվածություն.
- Հայաստանի աշխարավորի ամսական միջին աշխատավարձի ասփճանական աճ 2007թ. դեկտեմբերի 25-ի դրությամբ՝ նվազագույն միջինի հետևյալ երեք փաթեթակներով՝
 - ա) 150,000 դրամ (\$ 273, \$1-ը՝ 550 դրամ հաշվով)
 - բ) 125,000 դրամ (\$ 227)
 - գ) 100,000 դրամ (\$ 182)
- Միջին աշխատավարձի աճի համապարասխան՝ նաև թոշակների ու նպաստների ասփճանական աճ 2007 թվականի դեկտեմբերի 25-ի դրությամբ, թոշակները՝
 - ա) 50,000 դրամ (\$ 91)
 - բ) 40,000 դրամ (\$ 73)
 - գ) 30,000 դրամ (\$ 55)
- Իսկ նպաստները՝ նույն մոտեցումով՝
 - ա) 30,000 դրամ (\$ 55)
 - բ) 25,000 դրամ (\$ 45)
 - գ) 20,000 դրամ (\$ 36)

Այս սահմանազմերի նվաճումը, բացի Հայաստանի ազգաբնակչության կենսամակարդակի բարձրացումը, ապագա զարգացման ավելի նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, փնտրեսական անբավարարության պարճառով արտագաղթի դադարեցումն ու արտագաղթածների մեծ մասի վերադարձը, բնականաբար, կապահովի

նաև պետության առավել ամրապնդումը և նրա կենսունակության, զորության ու կարողության շեշտակի ավելացումը: Որով նաև բյուջեարային աշխատողների աշխատավարձերի բարձրացում, բարոյական մթնոլորտի լավացում, իսկ կոռուպցիայի նվազում:

Հայաստանի բնակչության թիվը 2007 թվականի դեկտեմբերի 25-ի դրությամբ եթե վերցնենք 4 միլիոն և դրա աշխատունակ մասը՝ 1.1 միլիոն (չհաշված բյուջեարային աշխատողները), ապա դրա ամսական աշխատավարձը / եկամուտը ա, բ և գ փաթեթակներով կլինի.

- ա) $\sim 1.1 \text{ միլիոն աշխատող} \times 150,000 \text{ դրամ} = 165 \text{ միլիարդ դրամ} (1\$ = 550 \text{ դրամ հաշվով } \$300 \text{ միլիոն})$
- բ) $\sim 1.1 \text{ միլիոն աշխատող} \times 125,000 \text{ դրամ} = 137.5 \text{ միլիարդ դրամ} (\$250 \text{ միլիոն})$
- գ) $\sim 1.1 \text{ միլիոն աշխատող} \times 100,000 \text{ դրամ} = 110 \text{ միլիարդ դրամ} (\$200 \text{ միլիոն})$

Նույն մոտեցումով, թոշակառուների թիվը ընդունենք՝

- ա) $\sim 400,000 \times 50,000 \text{ դրամ} = 20 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 37 \text{ միլիոն})$
- բ) $\sim 400,000 \times 40,000 \text{ դրամ} = 16 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 29 \text{ միլիոն})$
- գ) $\sim 400,000 \times 30,000 \text{ դրամ} = 12 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 22 \text{ միլիոն})$

Իսկ նպաստառուների թիվը՝

- ա) $\sim 300,000 \times 30,000 \text{ դրամ} = 9 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 16 \text{ միլիոն})$
- բ) $\sim 300,000 \times 25,000 \text{ դրամ} = 7.5 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 14 \text{ միլիոն})$
- գ) $\sim 300,000 \times 20,000 \text{ դրամ} = 6 \text{ միլիարդ դրամ} (\$ 11 \text{ միլիոն})$

ՎԵՐՈՇԻՇՅԱԼԻՑ ԲԵՈՂ ՆԱՐՑԵՐ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

1. ՆԱՐՑ. Նայաստանի փոփոխության համախառն արդյունքի արժեքի ո՞ր փոկոսը կարելի է ընդունել որպես աշխատավարձ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Ընդունենք 50%

2. ՆԱՐՑ. Նայաստանի ազգային համախառն արդյունքի (ներառյալ սպասարկման ոլորտը) արժեքն ինչքա՞ն պետք է լինի, որպեսզի դրա աշխատավարձի փոկոսը բավարարի վերոհիշյալ **ա, բ, գ** փարբերակներով աշխատավարձերի չափերը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Այս և հետագա հաշվարկների համար վերցնենք աշխատավարձի բ փարբերակը՝ ԱՄՆ դոլարներով (1 դոլարը՝ 550 դրամ):

Ամիսը 250 միլիոն $\times$ 12 ամիս = փարեկան \$3.0 միլիարդ:

Եթե սա համախառն արդյունքի արժեքի 50%-ն է, ապա 100%-ը կկազմի \$6.0 միլիարդ:

3. ՆԱՐՑ. Նայաստանի ներքին շուկան ո՞ր փոկոսով կարող է իրացնել փվյալ հաշվարկի համաձայն համախառն արդյունքը և դրա ո՞ր փոկոսն է, որ պետք է արտահանվի: Բացի այդ ի՞նչ բնույթի և փոխնությունգիական (որակական) ի՞նչ մակարդակի պետք է լինեն այդ արտադրանքն ու ծառայությունը, որ կարողանան արտահանվել:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Նայաստանի շուկան նախնականորեն ընդունենք, որ կիրացնի համախառն արտադրանքի (ներառյալ ծառայությունները) ~40% -ը, իսկ արտահանման ~60% -ը կլինի փարբեր բնույթի հիմնականում բարձրակարգ փոխնությունգիական ցածր ինքնարժեքով մրցունակ արտադրանք:

4. ՆԱՐՑ. Այդ չափի, բնույթի, որակի ու որոշակի ինքնարժեքով արտադրանք փալու համար Նայաստանը ի՞նչ արժողությամբ և ի՞նչ բնույթի ու փոխնությունգիական մակարդակի արտադրական

(այդ թվում՝ ծառայությունների ոլորտի) կարողություններ պետք է ունենա: Ինչքա՞ն է գոյություն ունեցածը, ինչքա՞ն պետք է ավելացնել:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Պահանջվող արտադրական կարողությունների արժեքը ընդունենք հավասար ազգային համախառն արտադրանքի փարեկան արժեքին՝ ~ \$6 միլիարդ.

- Տեխնոլոգիական բնույթը կլինի փարբեր, իսկ մակարդակը՝ բարձր.
- Ներկայիս գոյություն ունեցածի արժեքը ընդունենք ~ \$4 միլիարդ.
- Նարկ է ավելացնել՝ ~ \$2 միլիարդ.

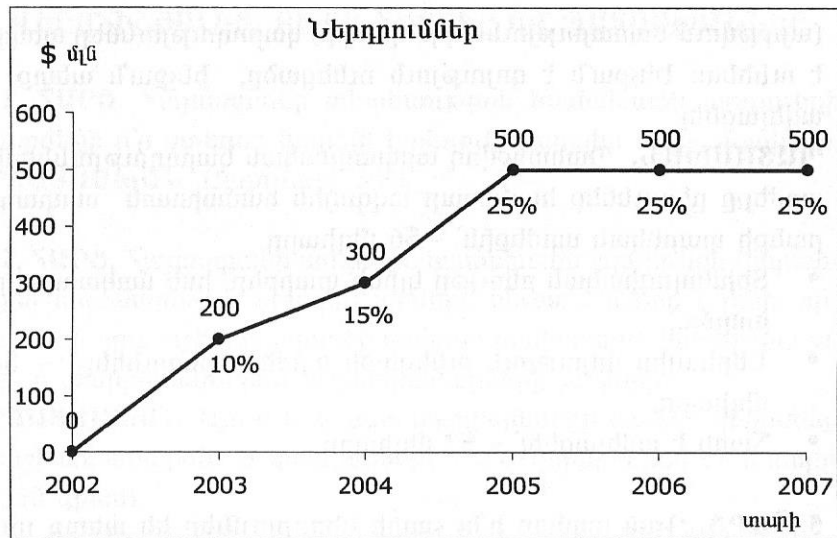
5. ՆԱՐՑ. Դրա համար ի՞նչ չափի ներդրումներ են պետք յուրաքանչյուր փարի՝ մինչև 2007 թվականը, որպեսզի Նայաստանը՝

ա) հնարավորություն ունենա իրացնել ներդրումները՝ աշխատուժի պահանջվող քանակի և դրա հմտության, ինչպես նաև այլ գործոնների փոխակերպից,

բ) ապահովի վերոհիշյալ սահմանագծերի նվաճումը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. 5 փարվա համար անհրաժեշտ \$2 միլիարդը փողաբաշխենք մինչև՝

- 2003 թվականի դեկտեմբերի 25-ը՝ ընդհանուրի 10% = \$200 միլիոն
- 2004 թվականի դեկտեմբերի 25-ը՝ ընդհանուրի 15% = \$300 միլիոն
- 2005 թվականի դեկտեմբերի 25-ը՝ ընդհանուրի 25% = \$500 միլիոն
- 2006 թվականի դեկտեմբերի 25-ը՝ ընդհանուրի 25% = \$500 միլիոն
- 2007 թվականի դեկտեմբերի 25-ը՝ ընդհանուրի 25% = \$500 միլիոն

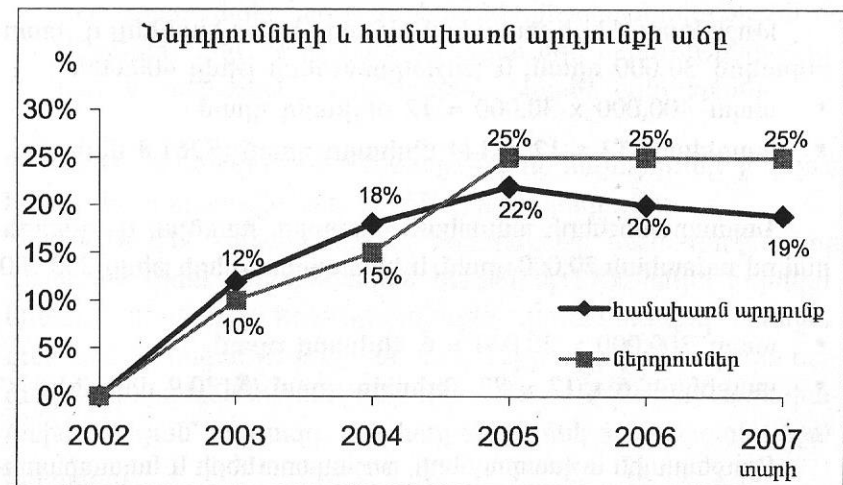
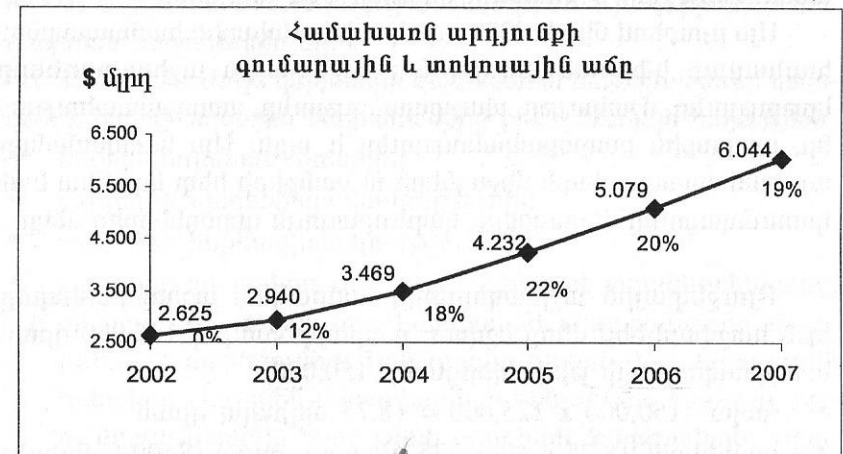
6. ՆԱԲԾ. Այդ սահմանագծերի նվաճման համար, 2002 թվականի համեմատությամբ, փարեկան քանի՞ փոփոխություն աճ պետք է ունենա Հայաստանի փոփոխությունը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Նախ, հարկ է նշել, որ 2002 թվականի ազգային համախառն արդյունքը ճիշտ, արդար ու օգտակար կլինի ընդունել՝ պաշտոնապես հայտարարված փոփոխությունների համաձայն ակնկալելի արդյունքին գումարած լայնորեն ճանաչված սփյուռքային փոփոխության հավանական արդյունքի գոնե նվազագույնը, որը պետք է բերվի երկրի պաշտոնական ոլորտ: Այսինքն՝ 2002 թվականի ազգային համախառն արդյունք \$2.1 միլիարդին գումարած դրա 25%-ը, որը կկազմի \$2.625 միլիարդ:

2002 թվականի ելակետային այս արդյունքի համեմատությամբ աճը 5 փարի հետո հասցնելու համար առաջադրված \$6.0 միլիարդին, վերցված է փարեկան հետևյալ աճը.

- 2003թ. ————— 12%, ~ \$2.940 միլիարդ
- 2004թ. ————— 18%, ~ \$3.469 միլիարդ
- 2005թ. ————— 22%, ~ \$4.232 միլիարդ

- 2006թ. ————— 20%, ~ \$5.079 միլիարդ
- 2007թ. ————— 19%, ~ \$6.044 միլիարդ

Սփյուռքային փոփոխության ծավալը, փարբեր գնահատումներով, կազմում է 30-ից 50 %: Մենք վերցրեցինք 25%, որը $\$2.1 : 25\% = \525 միլիոն:

7. ՆԱՐՑ. Այս փվյալներով ինչպիսի՞ն կլինի պետական բյուջեն: **ՊԱՏԱՍԽԱՆ.** Ընդունենք համախառն ընդհանուր արտադրանքի 20 փոկոսը որպես շահափուրք, ըստ որի՝ պետական բյուջեն ասփիճանաբար՝ 5 փարուց, կկազմի \$1.2 միլիարդ:

Այս բյուջեով մինչև 2008 թվականի հունվարին համապատասխանաբար կֆինանսավորվեն բյուջեփայլին աշխատողները՝ կրթությունը, մշակույթը, պաշտպանությունը, առողջապահությունը, արտաքին քաղաքականությունը և այլն: Այս հանգամանքը, այլ համապատասխան միջոցների ու ջանքերի հետ կդառնա նաև կոռումպացումը վերացնելու կարևորագույն գործոններից մեկը:

Բյուջեփայլին աշխատողների ամսական աշխատավարձը, եթե հաշվարկենք վերը նշված ք փարքերակով՝ 125,000 դրամ, և աշխատողների թիվը վերցնենք 150,000,

- ապա՝ $150,000 \times 125,000 = 18.75$ միլիարդ դրամ
- փարեկան՝ $18.75 \times 12 = 225$ միլիարդ դրամ (\$409.1 միլիոն):

Թոշակառուների ամսական վճարը, եթե վերցնենք գ փարքերակով՝ 30,000 դրամ, և թոշակառուների թիվը 400,000,

- ապա՝ $400,000 \times 30,000 = 12$ միլիարդ դրամ
- փարեկան՝ $12 \times 12 = 144$ միլիարդ դրամ (\$261.8 միլիոն):

Նպաստառուների ամսական նպաստը, դարձյալ գ փարքերակով՝ ամսական 20,000 դրամ, և նպաստառուների թիվը՝ 300,000,

- ապա՝ $300,000 \times 20,000 = 6$ միլիարդ դրամ
- փարեկան՝ $6 \times 12 = 72$ միլիարդ դրամ (\$130.9 միլիոն):

Բյուջեփայլին աշխատողների, թոշակառուների և նպաստառուների փարեկան բյուջեն՝ $\$409.1 + \$261.8 + \$130.9 = \801.8 միլիոն:

Դարձյալ նշենք, որ որևէ որոշակի փրամաբանությամբ կամ պայմանների բերումով թե՛ եկամուտների առաջացման և թե՛ փարքեր ֆինանսավորման թվերը կարող են փոփոխման են-

թարկվել, այդ դեպքում, սակայն, հարկ է միշտ հավասարակշռված պահել պետական բյուջեն:

8. ՆԱՐՑ. Տիմնականում ինչի՞ց է կախված սույն գերխնդրի կափարման հաջողությունը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Սույն գերխնդրի կափարման հաջողությունը կախված է հայոց ազգային հավաքամքից բխող համայն հայության՝

- հոգեբարոյական վիճակից
- ազգային գաղափարախոսությունից
- ազգային ինքնագիտակցությունից և
- ազգային-պետական ու քաղաքացիական մրաժեղակերպից, պարագանաչությունից, կարգապահ պարտավորականությունից և մոփեցումից: Իսկ դրանց հիման վրա կկառուցվի այնպիսի ազգային կառավարման կենսունակ կառույց, որը ոչ միայն համայն հայության հոգեկան, բարոյական, մրավոր, նյութական և դիրքային ներուժը լիովին ու լիարժեքորեն կծառայեցնի ազգի ու հայրենիքի ապահովությանն ու վերելքին, այլև շարունակ կաճեցնի այդ ներուժը քանակապես և, մանավանդ, որակապես... Աստուծո օգնությամբ:

9. ՆԱՐՑ. Տիմնականում Նայաստանն ու հայությունը ինչպե՞ս կարող են ապահովել այդ գերխնդրի կափարումը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. Նայաստանն ու հայությունը սույն գերխնդիրը գերազանցորեն կկարողանան կափարել 1700-ամյա քրիստոնեական հավաքի հոգևոր-ազգային վերածնունդով՝ առաջացած անմահ հոգու հափուցման հավաքի և գիտակցության ազգային պարագանաչությամբ, ըստ Նայ Ազգային Գաղափարախոսության* մեկ ազգ, մեկ հայրենիք, մեկ ճակատագիր նշանաբանով:

*Տե՛ս ՆԱՅԳ հաստատության հրատարակած «Նայ Ազգային Գաղափարախոսություն, Նսրակեցման և ճանաչման քայլեր» գրքույկը, Երևան 1995 և 1997 թթ.:

ԱԿՆԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ , ԱՐԴՅՈՒՆՔ ԵՎ ՆԵՏԵՎԱՆՔ

Ինչպես սկզբում նշվեց, այս այլընտրանքային մեթոդական հաշվարկով ակնկալվում է պարզեցնել և կոնկրետացնել Նայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման կենսականորեն անհրաժեշտ չափորոշիչները՝ դարձնելով դրանք մրցանիշ բոլոր շահագրգիռ կողմերի համար:

Այս հաշվարկի նպատակն է նաև ցույց տալ, թե ինչպիսի (շարք երկրների համեմատությամբ) անսովոր մեծ առաջադիմություն ու աճ պետք է ապահովենք, որպեսզի երկարաձիգ հինգ տարիներ հետո մեր Նայաստանի ժողովուրդն ու պետությունը գոնե նվազագույն բնականոն նյութական հնարավորություններ ունենան: Ժողովուրդը՝ որպեսզի կարողանա իր ֆիզիկական գոյությունն ապահովել ու մարդկային արժանապատվությամբ իր հայրենիքում ապրել, իսկ պետությունը՝ որպեսզի ի վիճակի լինի երկրի անվտանգության ու հեղափոխական զարգացման կենսական պահանջները կատարել:

Բացի այդ, այս մեթոդական մոտեցմամբ, ինչպես ակնկալվում էր, կառաջանան առնվազն երկու պայմաններ:

Առաջինը՝ Նայաստանի ու հայության քաղաքական, հասարակական, գիտական, տնտեսական շրջանակները, շահագրգռվելու պարագայում, կներառվեն Ազգի համար կենսական սույն գերխնդրի կատարման քննարկմանը՝ հայտնելով նաև իրենց գաղափարները, տեսակետները և մասնակցության բնույթն ու ձևերը, որն արդեն տեղի է ունենում և հույս ունենք, որ կավելանա:

Երկրորդ, եթե որևէ կողմի առաջարկները կամ ծրագրերը չհամապատասխանեն գերխնդրի կատարման պահանջներին, ապա դա կհայտնվի համեմատաբար շուտ, և հնարավոր կլինի դիմել այլընտրանքների:

Իսկ եթե պարզվի, որ ազգն ի վիճակի չէ կատարելու տվյալ գերխնդիրը, այսինքն՝ պարզվի, որ հինգ տարի հետո էլ Նայաստանի ժողովուրդն ու պետությունը չեն կարողանալու նվազագույն կենսապայմաններ ունենալ, այդ

դեպքում ... գոնե հիմա, անմիջապես հնարավորություն կունենան Ազգային Աղետի Ահազանը հնչեցնել և անցնել արտակարգ միջոցների կիրառման: Երբ դեռ թվում է, թե ժամանակ ու եռանդ մնացել է՝ դրությունը և ընթացքը շարժելու, եթե աչքներս բացվեն և տեսնենք, թե ո՞ր անդունդն ենք գնում, խիղճներս արթնանա ու զգանք մեր պարտքը և խելքի գանք, ուղղվենք: Այլ ոչ թե, երբ բանը բանից անցնի, Ազգը դառնա ավելի ցրիվ ... իսկ Նայրենիքը՝ անցյալ ...

Ակնհայտորեն չափն ու սահմանն անցնում է թե՛ մեր ժողովրդի ֆիզիկական ու բարոյական հյուծվածության և թե՛ պարտքով ու ողորմությամբ պետություն գործարկելու ընթացքը: Մանավանդ, եթե ուզում ենք որ մեր պետությունը գոնե՝ որոշ անկախություն ունենա:

Այս մոտեցումը և ըստ այնմ՝ ազգի նախապատրաստվածությունը, ըստ երևույթին, պետք էր ցուցաբերել դեռ նախքան անկախության հռչակումը: Նայության քաղաքական և գիտական միտքը, եթե չունեցավ զգոնությունը և կամ պարտաճանաչության զգացումն այն ժամանակներում, ապա գոնե 90-ականների սկզբին պետք է ունենար:

Նույնը պետք է աներ նաև ամբողջ հայությունը և չպետք է կարճաբեռներն ու անտարբերորեն համակերպվեր Նայաստանի տնտեսության այդպիսի՝ կազմալուծմանը, զանգվածային գործազրկությանը և 2-10 դուլար ամսական աշխատավարձին և թոշակին, որը բացի ամեն ինչից, վիրավորական է հայ մարդու արժանապատվությանը, քանի որ այն աներկբայորեն նշանակում էր՝ կամ լքի՛ր հայրենիքը, հարազատներդ և կամ... ենթարկվի՛ր դեգրադացիայի՝ կոռումպացմամբ, բարոյազրկմամբ ու այլասերմամբ: Եվ այս վիճակը, որոշ բացառություններով, դեռ շարունակվում է իր բոլոր խորացող կործանարար հետևանքներով:

Այժմ՝ 2002 թվականի ավարտին մոտ, կարելի՞ է սթափվել և վճռականորեն հայտարարել, որ մեր ազգի, երկրի և պետության գոյարևման և ապահով ու արժանապատիվ կյանքի նվազագույն մակարդակի համար ա-

հա՛ նշաձողի բարձրությունը, որի՝ հինգ տարի հետո նվաճելու գործընթացն սկսվում է այսօրվանից. և այդ գործընթացի արդյունքները հանրագումարի բերվեն յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ և այն է՝ ամբողջ ազգի համար, ոչ թե միայն «վեց հոգու» համար:

Ներկապես՝ իշխանություն ու ընդդիմություն, կուսակցություններ և հասարակական կազմակերպություններ, գիտություն ու մրավորականություն և մանավանդ գործարար հայություն, կարելի՞ է, որ այժմ և եթե նշաձողի նշված բարձրության (իսկ առարկության պարագայում՝ նշաձողի իրենց բարձրությունը հայրաքարեն) և նվաճման իրենց ծրագրերը և դրանք իրագործելու ունակ իրենց թիմերը ներկայացնեն: Որպեսզի սա՛ լինի ժողովրդի և պետության նկարմամբ պարտաճանաչության և այդ պարտքը կատարելու կարողության ցուցանիշը:

Օգուտ չունի և պետք չէ՝ որևէ իշխանավորի հրաժարականը պահանջել առանց հիմնավորելու, որ այդ պահանջողներն ունեն պլյալ հարցի պատասխանը: Ժողովրդավարություն, հայրենասիրություն, ընդունակություն և կարողություն դրսևորելու միջոցը դրված հարցի, խնդրի ճիշտ և ժամանակին պատասխանելը և լուծելը թող լինի:

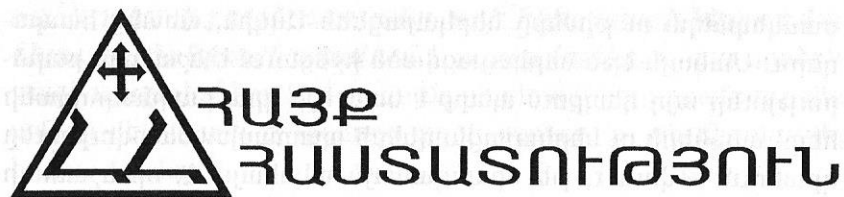
Ազգի ու երկրի համար կենսական որևէ խնդրի լուծման, որևէ կարիքի բավարարման մրցահրավերը պետք է լինի հստակ և բոլորի մասնակցության համար՝ ազատ ասպարեզ, նաև՝ ազնի՛վ ասպարեզ ու նաև՝ անվտանգ ասպարեզ:

Ակնհայտ է, որ վերոհիշյալ թիրախը մեր ժողովրդի ու հայրենիքի գոյապահպանման նվազագույն պայմանն է: Այնուամենայնիվ, եթե լինեն այդ պայմանի չափանիշի ընտրության վերաբերյալ այլ կարծիքներ, դրանք պետք է անհապաղ ներկայացվեն ու ամենայն ուշադրությամբ հաշվի առնվեն իշխանությունների, հասարակության և բոլո՛ր շահագրգիռ կողմերից: Վերոհիշյալ ու այլ կողմերը պետք է նշաձողի բարձրության իրենց առաջարկած աստիճանը և այն նվաճելու իրենց ծրագրերը,

ժամկետներն ու թիմերը ներկայացնեն Ազգին, առանց հապաղելու: Սակայն եթե ներկայացվածն իջեցնո՛ւմ է՝ նշաձողի բարձրությունը այդ դեպքում պետք է նաև նշի դրա բազմակողմանի հետևանքներն ու ներկայացնողների պատասխանատվությունը դրանում: Թվում է, թե միանգամայն ակնհայտ է, որ նշաձողի ավելի բարձր աստիճանը միայն պետք է լինի հայ ժողովրդի օրակարգում: Եվ սպասելու րեդ պլես չկա, որովհետև քանակական ընկրկումն արդեն սրացել է որակական բնույթ...

Այս մտրեցումով պետք է հավաքալ, որ հնարավոր կլինի նաև սկսել Նայաստանի ու Նայության կյանքի ավելի ժողովրդավարական, իրա՛վ հայրենասիրական և իրա՛վ պետականորեն հասուն ու քաղաքականորեն գրագետ գործընթացը, որ անհրաժեշտ է նաև լիովին և բարձրագույն արդյունավետությամբ օգտագործելու համար ազգի աստվածատուր բազմակողմանի ներուժը ազգի ու հայրենիքի ավաճողության, զորացման և վերելքի համար: Աստուծո օգնությամբ:

* *
*

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿ»

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՐՈՒՅՆ

ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ

Նայոց ազգային գոյությանը վերաբերող հարցադրումն այս անգամ սկսենք նրանից, թե ինչպե՞ս եղավ, որ աշխարհի 10 միլիոն հայությունը, որի մոտ կեսն ապրում է աշխարհի զարգացած երկրներում և իր միջին կենսամակարդակը համաշխարհային միջինից բարձր է, չի կարողանում 30+5 հազար քառակուսի կիլոմետր կազմող հայրենիքի մնացորդը աշխարհի ամենազարգացած փարածքներից մեկը դարձնել:

Ի՞նչ պարահեց մեզ: Ի՞նչ է պակաս և ի՞նչն է խանգարում, որ ապրենք ազգային արժանավայել կյանքով՝ մարդկային ընդամենիքում: *Մինչդեռ մեր կարողությունը և մանավանդ ներուժը շատ ավելի մեծ է, քան մեր զարգացման աստիճանը:*

- Չէ՞ որ շատ երկար ժամանակից ի վեր երբեք չենք եղել այսքան ազատ և զերծ այլոց փրապետությունից:

- Չէ՞ որ երբեք չենք եղել այսքան ուսյալ, համեմատած մեր անցյալի և նույնիսկ արդի ամենաուսյալ ազգերի հետ:
- Չէ՞ որ երբեք չենք եղել այսքան հարուստ, համեմատած մեր անցյալի և նույնիսկ ներկայիս մեր թվաքանակի համեմատ շատ ազգերի հետ:

Այդ դեպքում ինչո՞ւ ենք հետ մնում մարդկության ընդհանուր մրցակցության մեջ: Ինչո՞ւ համար է մեր երկիրը խեղճ ու պանդուխտները շարանում են:

Ի՞նչ պարահեց մեզ: Ինչ՞ն է պակաս և ինչ՞ն է խանգարում, որ ապրենք ազգային-պետական ապահով, բարգավաճ ու արժանապատիվ կյանքով և վաղվա վառ հույսով մեր երկրում...

Արդյոք պարճառը մեր մարդկային հայկական որսկի հարսնուն անկո՞ւմն է... Ինչո՞ւ համար է անկումը, և ինչո՞ւ այն արագացավ:

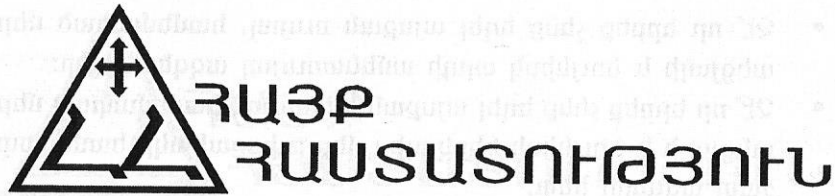
Այս ու հարակից հարցերի ճիշտ պատասխաններն ունենալուց հետո էլ կարող է ի վիճակի չլինենք կասեցնել մեր անկումային ընթացքը ու այն փոխել վերելքի, որովհետև այլ էական նախապայմաններ էլ կան, որ հարկ է ապահովել: Բայց եթե այս ու հարակից հարցերի պատասխանները՝ ճշգրիտ և լրի՛վ պատասխանները, չստանանք, մենք անպայման չենք կարողանալու կասեցնել մեր անկումը ու ապահովել վերելք:

Գերխնդրի ճշգրիտ ու ամբողջական ճանաչումը դրա լուծման կարևորագույն մասն է...

«ՆԱՅՔ» հաստատությունը 40 փարի առաջ ստեղծվել է այդ կարիքի գիտակցությամբ ու իր համեստ հնարավորությունները ներդրել է այդ գերխնդրի լուծման համար: Եվ այժմ էլ շարունակելու է այդ անել՝ միայն թե փորձելով այդ անել ավելի «լայն ճակատով», համապարփակ ու ամբողջական և մանավանդ իրերն անվանելով իրենց անուններով:

* *

*

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՅԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿ»

ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՐՈՒՅՆ

ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Նախքան ՀԱՅՔ հաստատության Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական այլընտրանքային հաշվարկի համաձայն ֆինանսական, տնտեսական, արտադրական, շուկայահանման, կազմակերպական կառավարման ու այլ միջոցների, կառույցների և մեխանիզմների, ինչպես նաև դրանց առնչված այլ բնագավառների վերաբերյալ ծրագրեր առաջարկելը, հարկ ենք համարում արձանագրել հետևյալ ճշմարտությունը:

Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման, հատկապես ներկայացված այլընտրանքային հաշվարկի տեսլականի համաձայն ապահովումը, միայն ֆինանսա-տնտեսական-առևտրական հարց չէ, այլ ազգային քաղաքական, կազմակերպական կառավարման և մանավանդ գաղափարախոսական և բարոյական հարց է: Հետևապես Հայաստանի, ինչպես նաև ամբողջ հայության տնտեսական և սոցիալական զարգացումը, բարգավաճումը և դրանց հարապի վերելքը (կրթական, մշակութային, առողջապահական, քաղաքական, միջազգային ու այլ բնագավառներով հանդերձ) ուղիղ համեմատական է Հայաստանի ու ամբողջ հայության մարդկային-ազգային հոգևոր,

բարոյական և գաղափարական անաղարտությանը և դրանց զորության մակարդակի բարձրության աստիճանին: *Իսկ դրանց անաղարտ ու բարձրագույն աստիճանը կարելի է նվաճել միայն ու միայն մեր 1700-ամյա Աստվածաշնորհ քրիստոնեական հավատքի շնորհիվ, զիտությանը ու զորությանը:*

Հետևապես այդ նվաճման առաջնային մղումն ու ձգվումը պետք է լինի ոչ թե մեր նյութական շահագրգռվածությունը, այլ հոգևորը: Այն է՝ առաջնային մղումը պետք է լինի մեր աստվածասիրությունը և հավատարմությունը Քրիստոսի Ուխտին, և ձգվումը պետք է լինի արժանանալ հավիտենական կյանքին՝ ապրելով և գործելով ըստ մեզ կրթված հավատամքի և դրանից բխող և դրա վրա հիմնված Հայ Ազգային Գաղափարախոսության (ՆԱԳ)* բարոյական ու գաղափարական արժեքների:

Եվ Աստված կօգնի: Այս հանգամանքը երբեք պետք չէ անտեսել որովհետև Աստված սիրում է հայ ազգն ու երկիր Հայաստանը (դրա ապացույցները բազմաթիվ են և բխում են մեր հավատքից): Եվ Նա դարձյալ կպարգևի հոգու փառություն մեր ազգին և մանավանդ մեր հայրապետության, Հանրապետության և մրավորականության ղեկավարությանը, և նրանց առաջնորդությամբ մենք կրենանք դարձյալ, ինչպես մեր նախնիք, թե՛ երկնային և թե՛ երկրային փրկության ուղին: Որով և, թե՛ հոգևոր և թե՛ նյութական ապահովության, զարգացման, բարգավաճման և վերելքի ուղին: Ի բարօրություն նաև մարդկության և ի փառս Սուրբ Երոտության:

Եվ այս վերակերպման, վերականգնման հիմքը՝

Հայոց Հոգևոր Վերածնունդն է

քրիստոնեական հավատքի Վեմի վրա:

Մյուսն այս հաստատումները ներկայացված են նաև գրաֆիկական արտահայտությամբ, որտեղ ազգային զարթոնքի և հոգևոր վերածնունդի Վեմի վրա, հիմքից դեպի վեր, հայությանը սպասում է ամենայն ապահովություն, ազգային վերելք, Աստուծո օրհնությունը:

* Տե՛ս ՀԱՅՔ հաստատության հրատարակած «Հայ Ազգային Գաղափարախոսություն, Հստակեցման և ճանաչման քայլեր» գրքույկը, Երևան 1995 և 1997 թթ.

3

Կառույց և փարածք (գաղափարականություն և համոզմունք)

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

Մեր նախնյաց ասարվածաշնորհի հավաքամբի վրա հիմնված և դրանից բխող Հայոց ազգային գաղափարախոսության (ՀԱԳ) վերականգնմամբ՝ հայության բարոյական արժեքների ու ազգային ինքնագիտակցության վերահաստատում ընտանեկան, ընկերային և հասարակական-քաղաքական կյանքում:

2

Վեճ ու հիմք (Նավարթ և բարոյականություն)

ՀԱՅՈՅ ՀՈԳԵՎՈՐ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ

Քրիստոնեական հավաքի վերահաստատմամբ մեղայի գալ՝ հավաքագուրկ շեղումների համար և նորոգ ուխտել ծառայել Աստծուն՝ ծառայելով ազգին՝ հայությանը, որպեսզի ազգն էլ ծառայի Աստուծուն՝ ծառայելով մարդկությանը, որպեսզի մարդկությունն էլ ծառայի Աստուծուն միշտ, ամենուր, ամեն ինչում:

1

Զարթոնք և Զգաստացում (ինքնաճանաչում ու արժևորում)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԱՐԹՈՆՔ ԵՎ ԻՆՔՆԱԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայոց խղճի և գիտակցության զարթոնք, ազգային, հոգևոր և մշակութային ինքնության ճանաչում, պարսբի գիտակցում ու ըստ այնմ համազգային ահազանգի հնչեցում:

5

Ծրագիր և գործ (կազմակերպական կառավարում)

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅՅՑԱԿԱՐԳ

Հայության և Հայաստանի ներքին ու արտաքին քաղաքականություն՝ համաձայն, Հայության և Հայաստանի կենսական պահանջների ու առկա և ներուժային հնարավորությունների և կարողությունների, որոնք անընդհատ ու հարադրող են ավելացվելու են:

4

Ծրագիր և գործ (նպատակ և որոշում)

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ (ՀԱՊԿ)

Աստուծո հավաքով ազգային ծառայության հոգեկան պարսբի գիտակցության և ՀԱԳ-ից բխող համոզմունքների հիման վրա՝ մեկ Ազգ, մեկ Հայրենիք, մեկ Ճակարագիր և Միասնական պարասխանադրություն, Միասնական նվիրում ու Միասնական ջանքեր ըմբռնումով կհիմնադրվի «Ազգային փրկություն և վերելք խաչակրությունը» (ԱՓՎԽ), որը կհանդիսանա գաղափարի և նպատակի կենսագործման գործընթացի սկզբնավորում՝ ազգային համահայկական քաղաքացիական իրավունքների և պարականությունների օրենսդրական և բարոյա-հոգեբանական դաշտի հաստատմամբ ու գործարկմամբ: Մրա իրականացման կենսական նախապայման է հայոց հոգևոր ու աշխարհիկ ղեկավարության գոնե «կրիտիկական զանգվածի» հանդիսավոր հանձնառությունը կազմակերպելու և իր օրինակով առաջնորդելու ԱՓՎԽ-ը:

Հնորհրենկալ հասրուցում (երկրային ու երկնային)

**ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՂՁԵՐԻ
ԻՐԱԿԱՆԱՅՈՒՄ**

Այդ բոլորի արդյունքը կլինի

**ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՆԱՅՆ
ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԵՐԵԼՔ, ԱՍՏՈՒԾՈ
ՕՐՀՆՈՒԹՅՈՒՆ**

Հայաստանի և հայության հոգևոր, մշակութային, քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական ու հարակից բնագավառների զարգացում և կենսամակարդակի բարձրացում աշխարհի միջինից շատ բարձր:

ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՅԻՆ Է, ԲԱՅՅ ՈՉ ԲԱՎԱՐԱՐ

Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական շեշտակի զարգացման համար առաջին իսկ հայացքից երևում է, որ անհրաժեշտ են զգալի չափ կազմող համապատասխան նյութական և գործնական միջոցներ, որը և ճիշտ այդպես է: Բայց եթե մեծ պարկերով լայն ու հեռանկարային մոտենանք խնդրին, կտեսնենք, որ այդ պահանջն անհրաժեշտ է, բայց բավարար չէ: Առանց մեր ժողովրդի, հատկապես նրա համեմատաբար կարող մասի գոնե մի հարվածի («կրի-փիկական զանգված») հոգեբարոյական և գաղափարական մակարդակի և դրանից բխող ու դրա վրա հիմնված ազգային ինքնագիտակցության մակարդակի համապատասխան բարձրության վրա լինելը, չի լուծվի Հայաստանի, հերևապես և հայության սոցիալ-տնտեսական շեշտակի զարգացման խնդիրը: Ներկապես չի լուծվի նաև հայ ազգի ու Հայաստանի հայրենիքի գոյության ապահովման խնդիրը, էլ չասած՝ զարգացման, բարգավաճման ու արժանավայել կյանքի ապահովման խնդիրը: Ընդհակառակը, այդ մակարդակի ցածրության համապատասխան կշարունակվի մեր անկումային ընթացքը մինչև մեր գոյության որակական սպառումը:

Ի՞նչ հիմքի վրա է նման հաստատումը:

Մարդկության զարգացման և դրա մեջ մեր ազգի զարգացման պարմական օրինաչափության հիմքի վրա, ըստ մեր հավատարմի չափորոշիչների, որ բոլոր կենսագործումները սկսել և վերջին հաշվով կատարվել են հավաքի, բարոյականության և գաղափարականության հիմքի վրա: Առանց այդ գործոնի ազգային հասարակական, հերևապես և մարդկային զարգացում, առաջընթաց և վերելք չի եղել: Ընդհակառակը, այդ գործոնի բացակայության աստիճանի համապատասխան եղել է հեղափոխություն, լճացում, նեխում ու քայքայում:

Նույնը ճիշտ է նաև մեր ազգի համար...

Պատմությունից բացի մի պահ դիտենք ու անդրադառնանք մեր ազգի ժամանակակից երկու մեծագույն նվաճումներին ու նաև ձախողումներին:

Կախարվեց մեր նախնայաց իղձը: Նրանց դարավոր երազն իրականացավ հանձինս ազապ հայրենիքի և միջազգայնորեն ճանաչված ազգային պետականության: Սակայն այդ իրականացումը չի համապատասխանում իր կոչումին: Պետականությունը մեծամասամբ կենսագործությունն անհիմնաբավ է, ժողովուրդը հիասթափված է և անհայրենիք, պետականագործի ու անապահով հայերի թիվն աշխարհում ավելանում է... Եվ Նայաստանը համայն հայության հայրենիք ու պետություն չդարձավ: Փորձում ենք ունենոր հայերի նախընտրելի փութիստավայր դարձնել:

Ազապագվեց Արցախը, բայց արցախահայության մեծամասնությունը խեղճ, աղքատ ու սոցիալապես անապահով է, զուրկ արժանապատիվ կենսամակարդակից, սոցիալական ու հասարակական կյանքից, ինչպես և Նայաստանի հայության մեծամասնությունը:

Բայց սա, բացի ամեն ինչից անարդար, անսրբամաքանական ու նաև ամոթալի վիճակ է, թեկուզ միայն նրա համար, որ օբյեկտիվորեն մեր ազգային կարողությունը և մանավանդ համընդհանուր ներուժը շատ ավելի մեծ է, քան մեր զարգացման, բարեկեցության ու ապահովության փաստացի աստիճանը:

Թող ոչ ոք չմտածի, չասի, թե շարերը մեզ նման են, որովհետև պատասխանելու ենք, թե մարդը, փվյալ դեպքում հայ մարդը երբեք չի գոհացել խեղճին հավասարվելով, թշվառին նմանվելով: Նայը ձգտել, աշխատել և գոհացել է՝ նվաճելով հոգեբարոյական և նյութական բարձրագույն նշանդեր: Ու այդ բարձրությամբ ապրելով՝ նա գոհացել է նաև ձեռք մեկնելով, օգնելով այլոց, որ բարձրանան...

Իսկ հիմա ի՞նչ է պատահել մեզ:

- Չէ՞ որ հայ ազգը երբեք այսքան ազապ ու զերծ այլոց փրկապետությունից չի եղել:
- Չէ՞ որ հայ ազգը երբեք այսքան ուսյալ ու մասնագիտացած չի եղել:
- Եվ չէ՞ որ հայ ազգի մեջ երբեք նաև այսքան հարուստ չի եղել...

Այդ դեպքում ինչո՞ւ համար և ինչի՞ց է մեր այսօրվա ազգային թշվառությունը՝ բազմաթիվ չափանիշներով:

Նարցերը շար են ու կենսական, և հույժ կարևոր է դրանց ճիշտ ու արագ պատասխանների ստացումը:

Բայց մի պատասխան այժմ ևեթ պարզ ու հստակ է: Դա այն է, որ ինչուների պատճառները մեկ հիմք ունեն: Դա այն, որ մեր ժողովրդի ու հայրկապես ազգի ղեկավարության՝ հոգեկան, բարոյական, գաղափարական և դրանից բխող ու դրա վրա հիմնվող ազգային ինքնագիտակցության մակարդակն ընկած է:

Եվ ազգային պարմական, պետական և ճակատագրական պահանջն է՝ հոգեկան զարթոնքով հավաքքի վերածնունդ ապրել և դրանով իմաստնացած ու գորացած բարձրացնել այդ մակարդակը, բարձրացնել մարդկային ամենաբարձր աստիճանի, որպես 21-րդ դարի հայկական հրաշք:

Մենք ունենք այդ հրաշքը կատարելու բոլոր նախապայմանները, այն է՝ հավաքքի հոգևոր դրդապատճառով՝ բարոյական և գաղափարական պարտաճանաչության ներուժից, մինչև մեր գեների ժառանգակիր հմտության ու կարողության ներուժը: Դրանք կկարողանանք հոյակապորեն կենսագործել, եթե ճանաչենք, եթե գիտակցենք ու հասկանանք, թե ո՞վ ենք, որտեղի՞ց ենք գալիս և ո՞ր ենք գնում:

- Այն ժամանակ կլինենք գործարար, բայց ոչ չարչի...
- Կլինենք ազնիվ, բայց ոչ քաղքենի...
- Եվ կլինենք նաև շա՛ր հարուստ... Բայց ոչ նյութապաշտ:

Քանզի այն ժամանակ կլինենք մա՛րդ, հա՛յ մարդ և մեր կյանքը կիմաստավորենք մեր 1700-ամյա հավաքքի գործերով ու ապրումով, որով և անպայման, միշտ ու ամենուր կունենանք վերելք, պարիզ և բարեկեցություն. ի բարոյություն նաև մարդկության և ի փառս Աստուծո...

Սա, այո՛, Նայաստանի սոցիալ-տնտեսական շեշտակի զարգացման ծրագրի հաջողության նախապայման - հիմքն է, որի վրա կկարողանանք անպայման կառուցել հայոց գոյության զարմանահրաշ փառավոր շենքը, որն իր «բաց դռներով» ու եղբայրաբար կհասնի բոլոր այլոց կարիքներին...

ՀԱՇՎԱՐԿԻ ՀԱՏԿԱՆՇԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ

Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման մեր ներկայացրած այլընտրանքային հաշվարկը մեծամասամբ ենթադրում է երկու անսովոր հանգամանք: Մեկը տնտեսագիտության մեջ ազգային արդյունքի բարձրացման անսովոր տեմպերը, երկրորդը՝ այդ տեմպերի ապահովման հիմքում հոգեբարոյական, և գաղափարական, այն է՝ մարդկային գործոնի կիրառությունը: Թեև երկրորդն արդեն այնքան էլ անսովոր չէ, քանի որ տնտեսության զարգացման մեջ մարդկայի գործոնի վճռական նշանակությունը ճանաչվեց նաև 2002 թվականի նոբելյան մրցանակաբախշությամբ: Հերևապես, ավելի ճիշտ կլինի ասել, որ թեև երկու հանգամանքներն էլ ուրույն են, սակայն այնքան էլ անսովոր չեն ազգերի ու երկրների զարգացման փորձում և մանավանդ իրենց բնույթով օտարոտի չեն մարդկային կյանքում և հայ պատմական իրականությունում, ընդհակառակը: Մեզ մնում է գիտակցել, որոշել և կատարել:

Մի արագ հայացք երկրորդ գործոնի վրա:

Հաճախ խեղճ վիճակում, մրսած ու կիսաքաղց, դեռ կարգին կյանք չմտած մեր պատանիներն ու երիտասարդները, հոգու պարսպի հայրենասիրությամբ, կյանքի մեծ ռիսկով ինքնակամ կռվեցին ազգի ու հայրենիքի համար, հաղթեցին ու ազապագրեցին Արցախը օտար բռնակալությունից:

Նիսա մենք ոչ խեղճ, ոչ մրսած, ոչ էլ կիսաքաղց ու արդեն կյանք մուտք գործած, կյանք տեսած հայ գործարարները, ձեռներեցները և մասնագետները, այդ ջանքերի պես հոգու պարսպի հայրենասիրությամբ ինքնակամ պիտի կատարենք մեր ազգի ու հայրենիքի պահանջը: Պիտի կատարենք մեր պարտքը: Այն էլ ոչ թե կյանքի մեծ ռիսկով, այլ մեր նյութականի և ժամանակի մի մասի միայն փոքր ռիսկով՝ ազապագրելու համար Հայաստանը, նաև Արցախը և կովկասահայությունը այս կործանարար խեղճությունից ու նաև ազապելու ամբողջ Ազգի կյանքն ու պարիվը այս կորստաբեր ընթացքից:

Եթե մի քիչ մտածենք, վստահաբար կասենք, որ այս հարցադրման ԱՅՈ պատասխանն այլընտրանք չունի, չի՝ կարող ունենալ... որովհետև հավատում ենք, որ Աստված մեր մեջ դեռ պահել է մեր նախնյաց սուրբ ազնվությունը, իմաստությունը և

գիտակցությունը, որ թույլ չտանք մեզ կեղծ պատճառաբանություններով սնանկ արժեքների կառչել և հրաժարվել ճշմարիտ արժեքների համար մեր պարսպի կատարումից...

Իսկ Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը, ներկայացված ՀԱՅԶ հաստատության այլընտրանքային հաշվարկ ծրագրի համաձայն ապահովելու համար (կոչենք այն «21-րդ դարի հայկական հրաշք»), անհրաժեշտ կառույցների, մեխանիզմների, մեթոդների, կազմակերպական կառավարման և հափկապես դեկավար շրջանակների պատասխանատվության բարձրացման, բյուրոկրատիզմի և կոռումպացման բացառման ու այլ հարցերի լուծումները, համոզված ենք, որ կարող ենք գտնել հայության մասնագիտական ներուժի անկեղծորեն կազմակերպված ու ազնիվ աշխատանքով, որն արդեն իսկ սկսվել է:

ՀԱՅՈՑ ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԻ

ԱԼՖԱՆ ԵՎ ՕՄԵԳԱՆ, ՄԿԻԶՄԸ ԵՎ ՎԵՐՋԸ

Բոլոր կենսագործումները որոնք հիմք են դնում, հաստատվում են մարդկային հայոց կյանքում սկսվում ու վերջանում անմահ հոգու հափուցման հավաքով, գաղափարով ու արարքներով:

Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումն իրագործելու հայերի դրդապատճառը (մոտիվը) և մասնակցության որակը, աստիճանն ու հարաբերությունը պետք է լինեն այդ հավաքով և նրանից բխող և դրա վրա հիմնված գաղափարակայնությամբ ու բարոյականությամբ:

Պատմության ընթացքում, երբ այսպիսի հիմքի վրա է եղել հայի պարտաճանաչությունը՝ մասնակցելու ազգի ու հայրենիքի կենսական խնդիրների լուծմանը, խնդիրները լուծվել են լավագույն ելքով...

Մա բացարձակ ճշմարտություն է նաև այսօր, լինելու է վաղը և ընդմիշտ, որովհետև այն երկնային հոգևոր ակունք ունի:

Հայ գործարարներն առաջին հերթին այս գիտակցությամբ պիտի մասնակցեն Հայաստանի, որը և համայն հայության, սոցիալ-տնտեսական զարգացման պայքարին՝ որպես մարտիկներ, սպաներ և զորավարներ...

Եվ երբ հարց առաջանա, թե շահ կունենա՞ն արդյոք, չե՞ն վնասվի, պետք է իրենք իրենց պատասխանեն. երբ ազգիդ հայրենիքիդ պաշտպանության համար ես կռվում (բնականաբար) մտածում ես հաղթանակի մասին և փառքի մասին, թեև գիտես, որ վերք ստանալը, նույնիսկ գոհվելը չի բացառվում:

Սա կռիվ է համաժողովրդական՝ ազգի, հայրենիքի, պատվի և կյանքի համար, նաև հավիտենական կյանքի, որովհետև Աստվածապարվեր պայքար է...

Բայց խոսքը միայն հայ գործարարին, ձեռներեցին չի ուղևորված, այլ ամբողջ հայությանը ու առաջին հերթին պատասխանատու դիրք գրավող հայերին. նրանք մե՞ծ, շա՞ր մեծ պարտականություն ունեն, որը սկսվում է

- Նայաստանի պետական իշխանության երեք հատվածներից
- հայրապետությունից ու
- ազգի մրավորականությունից և հասարակական-քաղաքական կառույցներից:

Այս կառույցներն իրենց առաջին և երկրորդ դեմքերի անմիջական պատասխանատվությամբ պարտավոր են ապահովել, որ այս համահայկական պարտքի հատուցումը կատարվի նախ և առաջինն ու նաև կարգապահ ու հարաբերունքներն: Եվ իրենք առաջին օրինակը դառնան:

Սուրբ, նշանակում է բացարձակ ազնվության դաշտի ապահովում: Դաշտ, որտեղ ոչ մի կոռումպացում կոչվող մոլախոտ չի կարող աճել, առավել ևս մնալ: Ազգի ու հայրենիքի կյանքի և պատվի համար համաժողովրդական պայքարի շարքերը պետք է լինեն անառարար...

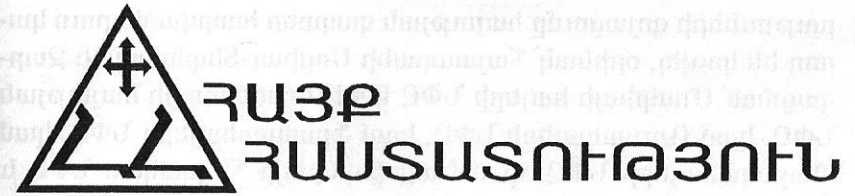
Ամեն մի շեղում կատարած հայը ինչ պարճառով էլ լինի, պիտք է բնորոշվի որպես Էնվերի և Թալաթի ժառանգ, չարի կամակարար, հայ ազգի, հայրենիքի՝ կյանքի ու պատվի աստվածամերժ թշնամի:

Նայ ազգի ու Նայաստանի վերելքի ասպարեզը պետք է լրացնի հայոց հարազատ ոգին, միտքը և կամքը...

Աստուծո օգնությամբ:

* *

*

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ

ՀԱՇՎԱՐԿ» ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ

ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ, ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ ՈՒ

ԱՅԼ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ

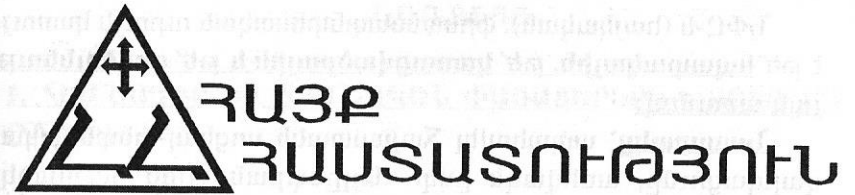
Նայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը ՀԱՅԲ հաստատության մշակած «Նայաստանի Սոցիալ-Տնտեսական Զարգացման Այլընտրանքային Հաշվարկ» ծրագրի եզրանիշներով իրագործելու համար (շաբ դժվար խնդիր, բայց ազգի, երկրի և պետականության համար հույժ կարևոր) պահանջվում է համապատասխան կառույցների և մեխանիզմների ստեղծումը կամ եղածների վերափոխումը, ինչպես նաև պետական մրաժեշակների, ազգային ինքնագիտակցության, հոգևոր և բարոյական արժեքների ու ըստ այնմ վերաբերմունքի, հարաբերությունների և կազմակերպական կառավարման հաստատումը:

Այդ իմաստով ՀԱՅԲ հաստատությունը մշակել է և շարունակում է զարգացնել ներդրումային փայտափրակային ընկերությունների՝ հայկական իրականությանը համապատասխան համապարփակ կառույցի փառքերակը, այն է՝ հայկական Ներդրումային Փայտափրակային Ընկերությունը (ՆՓԸ): Այդպիսի ընկե-

րությունների գոյացումը հայության փարբեր հափվածներում կարող են կոչվել, օրինակ՝ Հայաստանի Սոցիալ-Տնտեսական Զարգացման Մոսկվայի հայերի ՆՓԸ կամ Կրասնոդարի հայության ՆՓԸ, կամ Ռուսահայերի ՆՓԸ, կամ Ֆրանսահայերի ՆՓԸ, կամ Պարսկահայերի ՆՓԸ, կամ Կալիֆորնիայի Հայկական ՆՓԸ և այլն, որոնք կարող են ժամանակի ընթացքում, ըստ նպատակահարմարության, միանալ՝ որպես Ներդրումային Փայտի՝ րական Միացյալ Ընկերություն կամ պարզապես համադրել իրենց գործունեությունը Հայաստանում:

Կարևոր կառույցներ են Հայաստանում արդեն իսկ գոյացող սեփականափրական ընկերակցությունները (ասոցիացիաները), որոնց հետ ՆՓԸ-ի գործակցությունը կարող է լինել ավելի դյուրին ու արդյունավետ: ՀԱՅՔ հաստատությունը ներկայումս ծրագրային աշխատանք է փանում նման կառուցային-նպատակային կարգավորման առաջարկների ուղղությամբ:

* *
*

**«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ
ՀԱՇՎԱՐԿ» ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԳՈՐԾՄԱՆ
ԿԱՌՈՒՅՑ**

ՀԱՍՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ (ՎԱՐԿԱՅԻՆ) ՓԱՅՏՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ (ՆՓԸ)
ԿԱՌՈՒՅՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՖՈՒՆԿՑԻԱՆԵՐ
(Տե՛ս կից գրաֆիկային կառույցը)

ՆՓԸ-ն (հայկական), ֆինանսատնտեսական գործունեության հաստատություն է՝ հիմնադրված Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման նպատակով:

ՆՓԸ-ն հիմնվում է մեկ կամ ավելի անհատների կամ կազմակերպությունների կողմից, որոնք փրամադրում են ընկերության նախատեսված որոշակի գումարի որոշակի փոկոսը: Նրանք հանդիսանում են ընկերության ղեկավար մարմնի՝ Հիմնադիր և Հիմնական Փայտերների Խորհուրդի (ՀՏՓԽ) մշտական անդամներ:

ՆՓԸ-ն (հայկական), ֆինանսադրամատիկական ուրույն կառույց է թե՛ նպատակային, թե՛ կառուցվածքային և թե՛ գործունեության առումով:

Նպատակը՝ ապահովել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը, առնվազն ըստ «Այլընտրանքային հաշվարկ» ծրագրի ու նաև ապահովել փայտատերերի ու ավանդադուների օգուտները աշխարհի զարգացած երկրների չափանիշների առնվազն միջին մակարդակի չափով:

Կառուցվածքը՝ ներառում է Հայաստանում իր կողմից ներդրվող և վարկավորվող օբյեկտների լայն առումով տեխնիկական ու առևտրական օգնության և իրավական պաշտպանության ֆունկցիան, որով փվյալ ՆՓԸ-ն (աշխարհի որևէ վայրում գոյացած) և նրա ուղղակի ու նաև անուղղակի գործընկերները Հայաստանում միաձուլվում են գաղափարով, նպատակով և գործունեությամբ ու արդյունքով:

Գործունեությունը՝ թե՛ ներդրումային է և թե՛ վարկային: Ներկայումս թեև ՆՓԸ-ի հիմնադրումը և ղեկավարումը փայտափրական սկզբունքով է, այն պարունակում է նաև ավանդադուների գումարներ և գործում է թե՛ որպես ներդրող և թե՛ որպես վարկաբու կառույց՝ որդեգրելով երկու ֆունկցիաներն էլ: Այս առումով Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման իր խնդիրը ՆՓԸ-ն կատարում է ավելի լայն ճակատով՝ միաժամանակ ներդնելով և վարկավորելով: Վերջինս հատկապես նպաստավոր կլինի փոքր և մանավանդ փոքր սկսնակ, այդ թվում և՛ ընդհանրական ձեռնարկություններին, որոնք մինչև հիմա, ըստ երևույթին չեն ստանում հարկ եղած աջակցությունն ու խրախուսանքը:

Շատ կարևոր ուրույն հատկություն է նաև ՆՓԸ-ի հիմնադրման, զարգացման և գործունեության դրդապատճառը: Այն բացի նյութական օգուտը առաջին հերթին պարտքը կատարել է, որը գիտակցության և խղճի հարց է, որն իր հերթին հավաքքի, հավատարմության, բարոյականության և գաղափարականության հարց է (մեր ազգային ամենաազնիվ չափանիշներով, որ դրել են Մեր Մեծեր...)

1. ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՓԱՅՄՏԵՐԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ (ՆՏՓԽ)

ա) ՆՏՓԽ-ն կազմվում է ընկերության հիմնադիրներից և ընկերության որոշակի տոկոսով բաժնեպոմսեր ունեցողներից՝ հիմնական փայտատերերից (տոկոսը որոշում են խորհրդի հիմնադիր անդամները):

բ) ՆՏՓԽ-ն փնտրիում է ՆՓԸ-ի գործունեությունը: Մշակում է ընդհանուր ծրագրերը և որոշում է դրանց իրագործման քաղաքականությունը:

գ) ՆՏՓԽ-ն նշանակում է ՆՓԸ-ի ղեկավար աշխատողներին և հսկում ու գնահատում է նրանց աշխատանքը:

դ) ՆՏՓԽ-ն կատարում է ծրագրերի, դրանց գործադրման քաղաքականության և կադրերի փոփոխությունները:

ե) ՆՏՓԽ-ի հիմնական նպատակն ու խնդիրն է զուգահեռաբար ապահովել Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական զարգացումը, ըստ «Այլընտրանքային հաշվարկ ծրագրի» և փայտատերերի ու ավանդադուների օգուտները՝ հնարավոր ամենաբարձր մակարդակով:

զ) ՆՏՓԽ-ն ՆՓԸ-ի գործունեության արդյունքների և հետագա ծրագրերի մասին զեկուցում է Փայտատերերի և Ավանդադուների (տարեկան) Ժողովում (թիվ 9):

2. ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ (ԿՎ)

ա) ԿՎ-ն հանդիսանում է ՆՏՓԽ-ի (թիվ 1) գործադիր կենտրոնական մարմինը՝ «Գլխավոր Շտաբը»

բ) ԿՎ-ն անմիջականորեն ղեկավարում է ՆՓԸ-ի գործունեությունը, ըստ ՀՀՓԽ-ի հաստատված ծրագրերի, սահմանված քաղաքականության ու առանձին առաջադրանքների:

գ) ԿՎ-ն վերահսկում է Հայաստանյան Վարչության (թիվ 3) գործունեությունը և պարասխանաբար է արդյունքների համար ՀՀՓԽ-ի առաջ:

դ) ԿՎ-ի կարևորագույն պարտականություններից է հապկապես իր ՆՓԸ-ի փարածաշրջանում Արարքին Շուկաների և Հարաբերությունների Հաստատման ու Զարգացման (ԱՇՀՀԶ) խորհրդի (թիվ 7) կազմավորումը, անընդհապ գորացումը և ղեկավարումը՝ համադրելով այդ խորհրդի գործունեությունը Հայաստանյան Վարչության հետ:

ե) ԿՎ-ի մի այլ ուրույն և հույժ կարևոր պարտականություններից է Հայաստանյան Վարչության հետ սերտորեն աշխատող և ՀՀՓԽ-ի անմիջական ղեկավարությամբ գործող, հապկապես Հայաստանում րվյալ ՆՓԸ-ի գործունեության շրջանում րեղակայված՝ Օրինականության Ապահովման ու Վարահության և Հուսալիության Հաստատման Խորհրդի (թիվ 8) գործունեության համադրումը:

3. ՀԱՅԱՍՏԱՆԱՆ ԿԱՐԶՈՒԹՅՈՒՆ (ՀՎ)

ա) ՀՎ-ի պարտականությունն է իր ՆՓԸ-ի նպարակների և ծրագրերի իրագործումն ամբողջ Հայաստանում, կամ Հայաստանի րվյալ րարածաշրջանում:

բ) ՀՎ-ն այդ իրագործման համար կազմակերպում, համադրում և ղեկավարում է երեք բաժիններ՝ Ներդրումների ու Վարկերի Հաստատման և Ձևակերպման բաժինը (թիվ 4), Պայմանագրերի Կատարման Տկողության (մոնիտորինգի) բաժինը (թիվ 5) և Զարգացման Տեխնիկական Օգնության բաժինը (թիվ 6):

գ) ՀՎ-ն իր գործունեության ընդարձակման, զարգացման ու արդյունավորման համար սերտ հարաբերություններով, գործունորեն աշխատում է ԱՇՀՀԶ-ի (թիվ 7) հետ: Եվ նույն ձևով աշխատում է Հայաստանում րեղակայված ՕԱՎՀՀ-ի (թիվ 8) հետ իր գործունեությունն անարգել, վարահությունն ու հուսալիությունը՝ բարձր և արդյունքն անձեռնմխելի պահելու համար:

դ) ՀՎ-ը ղեկավարվում է ՆՓԸ-ի ծրագրերով և ԿՎ-ի առաջադրանքներով: ՀՎ-ն պարասխանաբար է ՀՎ-ի առաջ, զեկուցում է ՀՎ-ին և գնահատվում է նրա կողմից:

ե) (Հատուկ նշում) ՀՎ-ի և իր երեք բաժինների գործունեությունը պահանջում է անձնակազմի բազմակողմանի և հատուկ (անսովոր) մասնագիտացում, անձնական որակական բարձր հատկություններ ու անձնվեր աշխատանք:

4. ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒ ՎԱՐԿԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ԵՎ ՁԵՎԱԿԵՐՊՄԱՆ ԲԱԺԻՆ (ՆՎՀԶԲ)

ա) ՆՎՀԶԲ-ն գործում է ՀՎ-ի (թիվ 3) կողմից հաստատված ծրագրերով, նրա առանձին առաջադրանքներով և նրա ընդհանուր ղեկավարությամբ՝ համադրելով իր աշխատանքները և սերտորեն գործակցելով ՀՎ-ի մյուս երկու բաժինների հետ՝ ՊԿԶԲ-ի (թիվ 5) և ԶՏՕԲ-ի (թիվ 6) հետ:

բ) ՆՎՀԶԲ-ն, որպես առաջնային պարտականություն, կատարում է ներդրումային և վարկային գործունեության դաշտի (թիվ 10) ուսումնասիրումը, վերլուծումը և գործնական առումով ծանոթացումն այն հաշվով, որ բացի ներդրումների և վարկերի դիմումներին հնարավոր ամենաարագ, ճիշտ և լավագույն պայմաններով պարասխան րալը, նաև ինքը նախաձեռնի առաջարկներ՝ երկուսերեք ամենահարմար և շահավետ ներդրումների և վարկերի համար: Այս ուղղությամբ հատուկ նշանակություն րալով սկսնակ, ընարանեկան

և կանանց ու երիտասարդների գործարար նախաձեռնությունների բազմակողմանի խրախուսմանն ու աջակցությանը:

գ) Այնուամենայնիվ, ՆՎՋԲ-ի հիմնական ու ամենապատասխանատու պարականությունը ներդրումների և վարկերի հափկացման որոշումն է: Այդ առումով ՆՎՋԲ-ն բազմակողմանի, ճշգրիտ և մանրամասն փվյալների հիման վրա կատարելով անձնագրույցներ (interview), (դրականի պարագայում) կազմում է որոշման նախագիծ ներդրման կամ վարկի չափի ու պայմանների մասին: Նախագիծը ՆՎ-ի կողմից հաստատվելուց հետո ՆՎՋԲ-ն ձեռնարկում է դրա պաշտոնական ձևակերպմանը և այն հանձնում ՊԿՏԲ-ի (թիվ 5) փնօրինությանը, այդուհետև գործակցելով վերջինիս հետ՝ որպես խորհրդատու:

5. ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՆՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ (ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ) ԲԱԺԻՆ (ՊԿՏԲ)

ա) ՊԿՏԲ-ն նույնպես գործում է ՆՎ-ի (թիվ 3) կողմից հաստատված ծրագրերով, նրա առանձին առաջադրանքներով և ընդհանուր ղեկավարությամբ: Դրանով համադրում է իր աշխատանքները ու սերտորեն գործակցում ՆՎ-ի մյուս երկու բաժինների հետ՝ ՆՎՋԲ-ի (թիվ 4) և ԶՏՕԲ-ի (թիվ 6) հետ:

բ) ՊԿՏԲ-ն փվյալ ներդրման կամ վարկի պայմանագիրը հաստատելուց հետո, պայմանագրի համապատասխան հոդվածների համաձայն, գործընկերոջ կամ վարկառուի հետ պարզաճ գործակցությամբ հսկում է ապահովելու համար պայմանագրի ժամանակին կատարումը:

գ) ՊԿՏԲ-ը գործունորեն ներառվում է գործընկերոջ կամ վարկառուի գործունեության բոլոր գործընթացների բոլոր փուլերի մեջ, որպեսզի, բացի պայմանագրի շեղումների կանխարգելումը, նաև օգնի, պաշտպանի և աջակցի փվյալ ձեռնարկությանը առավել

հաջողությամբ կատարելու իր գործարար խնդիրները, այդ թվում՝ հարաճուն շահութաբերություն, զարգացում և ընդարձակում:

6. ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ (ԶՏՕԲ)

ա) ԶՏՕԲ-ն ես գործում է ՆՎ-ի (թիվ 3) կողմից հաստատված ծրագրերով, նրա առանձին առաջադրանքներով և նրա ընդհանուր ղեկավարությամբ՝ համադրելով իր աշխատանքները և սերտորեն գործակցելով ՆՎ-ի մյուս երկու բաժինների հետ՝ ՆՎՋԲ-ի (թիվ 4) և ՊԿՏԲ-ի (թիվ 5) հետ:

բ) ԶՏՕԲ-ի խնդիրն է աջակցել գործընկեր և վարկառու ձեռնարկություններին առավել հաջողությամբ կատարելու համար իրենց գործարար ծրագրերը, փրամադրելով նրանց հնարավոր լավագույն տեխնիկական օգնություն՝ խորհրդատվությամբ և փորձագիտական առաջարկներով:

գ) ԶՏՕԲ-ն իր խնդիրը կատարում է նաև գործունորեն գործակցելով ԱՇՆՋԽ-ի (թիվ 7) հետ շուկաների հայտնաբերման և զարգացման, ինչպես նաև արտադրական գործընթացների զարգացման համար և ՕԱՎՆՆ-ի (թիվ 8) հետ օրինականության ապահովման և հեղինակության պահպանման համար: Բացի այդ ԶՏՕԲ-ն գործակցում է նաև մասնագետների և փորձագետների Միջազգային Ցանցի ու այլ ոչ պետական և պետական կառույցների հետ մասնագիտական և փորձագիտական օգնություն ստանալու համար:

7. ԱՐՏԱՔԵՐՆ ՇՈՒԿԱՆԵՐԻ ԵՎ ՆԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԱՍՏԱՏՄԱՆ ՈՒ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ (ԱՇՆՋԽ)

ա) ԱՇՆՋԽ-ն ուրույն ֆունկցիա ունի, անսովոր Արևմուտքում գոյություն ունեցող ներդրումային փայափրական ընկե-

բությունների (Mutual Funds) համար և դրանով իսկ պայմանավորվում է ՆՓԸ-ի հայկական իրականությունից բխող բնույթը: Այն կազմավորվում է և գործում է հիմնականում փվյալ ՆՓԸ-ի գոյացման փարածաշրջանում:

բ) ԱՇՆՆԶԽ-ն կազմավորվում է մի քանի գործոնների ազդեցությամբ, որոնցից ամենաանմիջականը ԿՎ (թիվ 2) գործուն և հմուտ գործունեությունն է՝ ՆՓԽ-ի (թիվ 1) հեղինակության նույնպես գործուն և հմուտ կիրառմամբ, որը պետք է ապահովի նաև փարածաշրջանի առաջին հերթին հայկական ազգային կառույցների առնվազն հովանավորությունը, իսկ հետո նաև ոչ հայ անհատների և համապատասխան կառույցների հովանավորությունը, աջակցությունը, ընդհուպ նաև մասնակցությունը:

գ) ԱՇՆՆԶԽ-ը կազմվում է որոշակի պրոֆիլով անհատներից, այն հաշվով, որ նրանց գործակցությունը լինի մասնագիտական, հեղինակական, հարապետ ու նաև (եթե հնարավոր է) գաղափարական: Քանի որ հիմնականում լինելու է կամավորական (հասարակական) սկզբունքով:

դ) ԱՇՆՆԶԽ-ի անվանումն իսկ բավականին պարզ բնորոշում է նրա թե՛ ֆունկցիան և գործունեության դաշտը և թե՛ կարևորությունը ոչ միայն փվյալ ՆՓԸ-ի հաջողության այլև գերխնդրի՝ Հայաստանի սոցիալ-փոքրամասնական Էսկան զարգացման համար:

Հայրնի է, որ նման նշանակության ֆունկցիայով միավորի աշխատանքը չի՝ կարող կամավորական սկզբունքի վրա հիմնել... այլ նյութական շահագրգռվածության: Սա՛ է մեր իրականությունը, բայց դա մեղալի միայն մի՛ կողմն է, մեղալի մյուս կողմն, այն է, որ գաղափարը, խիղճը, գիտակցությունը և բարոյականությունը ավելի հզոր գործոններ են. միայն թե պետք է ճիշտ և պարզաճորեն առաջադրվեն: Եվ հայությունը վերջապես այդ

կանի, պետք է, պարտավոր է, որ անի, եթե իր մեջ դեռ մնացել է «կրիպիկական զանգվածը», որ դրա նախաձեռնությունը սպանձնի ու նաև օրինակ հանդիսանա...

Այնուամենայնիվ, այս խորհրդի գոնե համադրման աշխատանքները պետք է լինեն պրոֆեսիոնալ սկզբունքով և ֆինանսական հնարավորությունների ավելացման զուգահեռ հարկ կլինի աստիճանաբար ավելացնել նյութական շահագրգռվածությամբ գործառնությունը:

8. ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՒ ՎՍԱՀՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՆՈՒՍԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ (ՕԱՎՀՆԽ)

ա) Այս միավորի գոյությունը և գործունեությունը պայմանավորված լինելով Հայաստանյան արդի իրականության հետ, այն կարող է փոփոխության ենթարկվել, համաձայն հայաստանյան քաղաքական և գործարար դաշտում հարաբերությունների և պայմանների փոփոխության:

բ) ՕԱՎՀՆԽ-ն արդի պայմաններում փաստորեն կազմավորվում է այն հաշվով, որ ի վիճակ լինի փվյալ ՆՓԸ-ի գործունեության դաշտը զերծ պահել ապօրինի ու փոխարինողներից, այդ՝ թվում ամեն փոքրիկ ճշգրտմանն ու բյուրոկրատական քաշքշուկները:

գ) ՕԱՎՀՆԽ-ի խնդիրն է՝ նպաստել ՆՓԸ-ի գործարար հարաբերություններում վստահության կայուն մթնոլորտի հաստատմանը և գործընկերների միջև գործառնությունների հուսալիության բարձրացմանը:

դ) Նախապես էլ ինչպե՞ս է նման մի կենտրոնական խորհուրդ ստեղծել Հանրապետության մասշտաբով, համադրելու համար փարբեր (մասնագիտացած) խորհուրդների ջանքերը և ըստ հարկի կենտրոնացնելու նրանց համապետ ազդեցությունը...

9. ՓԱՅՄՏԵՐԵՐԻ Լ ԿՎԱՆԴԱՏՈՒՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎ (ՓԱԺ)

ա) ՓԱԺ-ը հրավիրվում է ՆՓԸ-ի (թիվ 1) կողմից փարին մեկ անգամ ՆՓԸ-ի փարածաշրջանում (կամ ինչպես որ որոշի ՆՓԸ-ն):

բ) ՓԱԺ-ին մասնակցում են որոշակի չափով ներդրողներն ու ավանդներ ունեցողները: ՓԱԺ-ը լսում է ՆՓԸ-ի նախագահի կամ նրա ներկայացուցչի փողեկությունը ՆՓԸ-ի գործունեության ու ապագա ծրագրերի մասին, փախի են հարցեր, հայտնում կարծիքներ, ցանկություններ ու անում առաջարկներ:

գ) ՓԱԺ-ի մասնակից փայտերերն ընտրվում են իրենց մեջից ՆՓԸ-ի հիմնադիր անդամներ այնքան թվով, որքանով, որ իրենց կապարած ներդրումների ընդհանուր գումարը համապատասխանում է ՆՓԸ-ի հիմնական անդամ դառնալու գումարի չափին: Այսինքն, եթե օրինակ՝ ՆՓԸ-ի հիմնական անդամ դառնալու համար սահմանված է 250.000 ԱՄՆ դոլար և ՓԱԺ-ի մասնակից փայտերերի ներդրումների ընդհանուր գումարը 1.5 միլիոնից մեկ միլիոն 749.999 է, ապա իրենց մեջից կարող են ընտրել ՆՓԸ-ի վեց անդամ:

դ) ՓԱԺ-ի անդամներն իրավունք ունեն քարեկան ժողովների միջև ստանալ ՆՓԸ-ի պարբերական փողեկափուն (բյուլետենը) ՆՓԸ-ի գործունեության մասին:

Ըստ ՆՓԸ-ի հայեցողության փողեկափուն կարող է լինել ձրի կամ վճարովի, ինչպես և քարեկան ժողովներին մասնակցությունը:

10. ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԴԱՇՏ (ՆՎԳԴ)

ա) ՆՎԳԴ-ը Նայասփանում , ինչպես և դաշփի մասնագիփացումը ընտրում է յուրաքանչյուր ՆՓԸ-ի ՆՓԸ-ն (թիվ 1): Այն

կարող է լինել համահայասփանյան կամ մեկ ու ավելի մարգերում՝ ընդհանուր, և կամ կարող է լինել որոշակիորեն մասնագիփացած փնփեսության որոշակի ճյուղերի համար, օրինակ՝ առևփրի, արփածման, գյուղափնփեսության, սարքաշինության, շինարարության, փոքր ձեռնարկություններ, մեծ ձեռնարկություններ և այլն:

բ) ՆՓԸ-ի (դարձյալ, հարկապես Նայասփանյան պայմաններում) գործունեությունը կարևոր է, որ հնարավորին չափով շափ փողի ունենա ձեռնարկափրական համապատասխան ընկերակցությունների մեջ մփնող ձեռնարկությունների հեփ: Այդ իմասփով բազմակողմանիորեն նպատակահարմար կլինի, որ ՆՓԸ-ի գործունեության քաղաքականությունը խրախուսի և նպասփի համապատասխան ընկերակցությունների կազմավորմանը, իսկ գոյություն ունեցողների ամրապնդմանը:

Ընկերակցությունների մեջ մփնող ձեռնարկությունների հեփ գործընկերության նախապատփությունը, հիմնականում ի նկատի է առնվում նրանով, որ ընկերակցությունը կկարողանա հավաքական երաշխավորություն ապահովել իր անդամ ձեռնարկությունների համար: Մի հանգամանք, որը կնպասփի նաև գործարար կանոնների առավել պահպանմանը:

* *
*

ՆԱՅՔ ՆԱԽԱՏԱՌԻԹՅՈՒՆ

«ՆԱԽԱՏԱՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԱՅԼԵՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՆԱՀԱՐԿ» ԾՐԱԳԻՐ
Ներդրումային (և Վարկային) Փայտիքական Ընկերություն (ՆՓԸ)
Կազմակերպական Կառավարման Կառույց

